

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 12/09-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2009 vo veci sťažností obchodnej spoločnosti L., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno vo veciach jej podaní z 31. marca 2006 a 26. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., B., vedené pod sp. zn. Rvp 386/08, Rvp 388/08, Rvp 425/08, Rvp 427/08, Rvp 484/08, Rvp 487/08 až Rvp 490/08, Rvp 504/08, Rvp 507/08, Rvp 509/08, Rvp 510/08, Rvp 606/08 až Rvp 613/08, Rvp 1058/08, Rvp 1061/08, Rvp 1063/08, Rvp 1064/08, Rvp 1066/08, Rvp 1071/08, Rvp 1072/08, Rvp 1074/08 až Rvp 1077/08, Rvp 1277/08 až Rvp 1280/08, Rvp 1292/08 až Rvp 1306/08, Rvp 1498/08 až Rvp 1540/08, Rvp 1546/08 až Rvp 1560/08, Rvp 1565/08 až Rvp 1610/08, Rvp 1621/08 až Rvp 1657/08, Rvp 2773/08 až Rvp 2795/08 a Rvp 9594/08 až Rvp 11532/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 386/08.

2. Sťažnosť obchodnej spoločnosti L., a. s., B., vedenú pod sp. zn. Rvp 386/08 odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 6. februára 2008 až 8. februára 2008 a 11. februára 2008 doručené sťažnosti, ktoré boli doplnené podaním doručeným 3. marca 2008, obchodnej spoločnosti L., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) vo veciach jej podaní z 31. marca 2006 a 26. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom.

Z ich obsahu vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu návrhy na vydanie platobných rozkazov, ktorými sa domáhala zaplatenia peňažných súm od viacerých dlžníkov. Návrhy na vydanie platobných rozkazov boli podané podľa § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) elektronickou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažností ústavnému súdu neboli konania o jej veciach doručených okresnému súdu prostredníctvom kuriéra 31. marca 2006 a 26. júla 2006 právoplatne skončené. Okresný súd nevykonal vo veciach žiaden relevantný procesný úkon (výzva na zaplatenie súdneho poplatku alebo odstránenie nedostatkov podania, nariadenie pojednávania, príp. vydanie platobného rozkazu a pod.). V zásade je v konaniach nečinný. Doba konaní v jej veciach je neprimeraná vzhľadom na predmet, povahu a stav konaní.

Predmetom konaní je po skutkovej aj právnej stránke jednoduchá vec (uplatnenie relatívne nízkej peňažnej pohľadávky osvedčenej listinami prostredníctvom návrhu na vydanie platobného rozkazu). Sťažovateľka je (podľa jej tvrdenia) aktívna a poskytuje súdu potrebnú súčinnosť.

V sťažnostiach sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu (nedostatok v jeho označení sťažovateľka opravila podaním doručeným 3. marca 2008, pozn.) bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk v každej z uvedených vecí (spolu v sume 43 080 000 Sk), ako aj úhradu trov konania.

K podaným sťažnostiam sa na základe výzvy ústavného súdu v rámci prípravy na predbežné prerokovanie veci vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu pod sp. zn. Spr 787/08 zo 17. decembra 2008, v ktorom okrem iného uviedol:

„... som dňa 18. 1. 2008 nariadil podania sťažovateľky doručené na DVD nosičoch vytlačiť do listinnej podoby a cestou podateľne tunajšieho súdu ich prideliť na ďalšie konanie. Celkovo sa jednalo o 1873 návrhov na vydanie platobných rozkazov a o rovnaký počet protokolov týkajúcich sa zaručeného elektronického podpisu...

Zároveň som sťažovateľku informoval o prijatých opatreniach v súvislosti s jej sťažnosťou listom, ktorý jej bol doručený 24. januára 2008...

Zároveň uvádzam, že som nariadil zapísať predmetné návrhy ku dňu 31. 3. 2006, teda, keď boli po prvý krát doručené kancelárii predsedu súdu a to s ohľadom na prípadné uplynutie lehôt tak, aby boli zachované procesné účinky podania návrhu a sťažovateľka neutrpela v dôsledku takejto okolnosti ujmu.

K vyššie popísanému stavu došlo z dôvodu, že tunajší súd vtom období, ale ani k dnešnému dňu nedisponuje elektronickou podateľňou tak ako to predpokladajú príslušné všeobecne záväzné právne predpisy...

Po sprístupnení predmetných DVD nosičov bolo zistené, že sa tam nachádza 1873 návrhov na začatie konania, o ktorých veciach súd aj riadne koná.

Po prešetrení tejto okolnosti, teda rozdielu v počte návrhov, v ktorých sa koná a tvrdenom počte sťažovateľky som toho názoru, že sťažovateľka uvádza v ústavnej sťažnosti nepresný údaj, k čomu mohlo dôjsť v dôsledku opakovaného doručovania DVD nosičov s predmetnými návrhmi, ktoré jej následne správa súdu vrátila ako technicky nepoužiteľné pre súdne konanie z dôvodov na strane súdu...

Po sprístupnení týchto DVD nosičov bolo zistené, že niektoré súbory sú identické a sú na predmetných nosičoch viackrát nakopírované, k čomu zrejme došlo vzhľadom na ich množstvo a čiastočne aj neprehľadnosť s tým, že sa takého identické súbory vytlačili a ručne zaregistrovali ako jeden návrh a jedno konanie...

...je zrejmé, že sa v uvedených veciach po ich zápise do podateľne súdu koná priebežne a nie je tu obdobie, ktoré by malo predstavovať zbytočné prietahy súdu v konaní či jeho subjektívnu nečinnosť.“

II.

Označené sťažnosti spojil ústavný súd v záujme hospodárnosti na spoločné konanie podľa § 112 ods. 1 OSP v spojení s § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona však možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 386/08, Rvp 388/08, Rvp 425/08, Rvp 427/08, Rvp 484/08, Rvp 487/08 - Rvp 490/08, Rvp 504/08, Rvp 507/08, Rvp 509/08, Rvp 510/08, Rvp 606/08 - Rvp 613/08, Rvp 1058/08, Rvp 1061/08, Rvp 1063/08, Rvp 1064/08, Rvp 1066/08, Rvp 1071/08, Rvp 1072/08, Rvp 1074/08 - Rvp 1077/08, Rvp 1277/08 - Rvp 1280/08, Rvp 1292/08 - Rvp 1306/08, Rvp 1498/08 - Rvp 1540/08, Rvp 1546/08 - Rvp 1560/08, Rvp 1565/08 - Rvp 1610/08, Rvp 1621/08 - Rvp 1657/08, Rvp 2773/08 - Rvp 2795/08 a Rvp 9594/08 - Rvp 11532/08 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia v bode 1.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti s'ťažovateľa a zisťuje, či s'ťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. O zjavnej neopodstatnenosti s'ťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil s'ťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú s'ťažnosť preto možno považovať tú s'ťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa nej spôsobené zbytočné prietahy a porušené jej označené práva.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami a po posúdení charakteru a rozsahu sťažností, s ktorými sa sťažovateľka v podobných veciach obrátila na ústavný súd, dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je okrem iného zjavne neopodstatnená.

Doterajšia dĺžka konania vedeného okresným súdom (viac ako 22, resp. 18 mesiacov) spolu (a najmä) s charakterom veci zatiaľ vylučuje, aby konania vedené okresným súdom bolo možné pokladať za konania so zbytočnými prietahmi.

Právny názor ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti vychádza tak z vyhodnotenia celkovej doby trvania konaní pred okresným súdom, a to až ku dňu podania sťažností, t. j. 6. februára 2008 až 8. februára 2008 a 11. februára 2008, ako aj charakteru posudzovaných vecí, ktorý zo strany ústavného súdu nebolo možné nezohľadniť. V tejto súvislosti sa žiada uviesť, že:

- namietaná nečinnosť okresného súdu v konaní v období od 31. marca 2006 a 26. júla 2006 do 18. januára 2008 je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutným dôsledkom (sprievodným javom) toho, že okresný súd pôvodne odmietol prijať sťažovateľkou doručené elektronické podania s tým, že nedisponuje potrebnými technickými prostriedkami;

- v posudzovaných konaniach treba prihliadnuť na podstatnú skutočnosť, že sťažovateľka žalobami vymáha pohľadávky, t. j. majetkové práva, vo vzťahu ku ktorým nie je originálnym nadobúdateľom. Tieto pohľadávky jej boli postúpené S. Ten sa v súčasnosti v konaní pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 7 C 144/2006 žalobou proti sťažovateľke domáha určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých malo k postúpeniu uvedených pohľadávok dojsť, t. j. absolútnej neplatnosti Rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok, ako aj určenia neplatnosti ďalších súvisiacich (tzv. realizačných) zmlúv uzatvorených so sťažovateľkou. Výsledok tohto konania má zásadný význam pre rozhodnutie súdov vo veciach sťažovateľkou uplatňovaných pohľadávok, pretože sa v ňom rieši otázka jej vecnej aktívnej legitimácie týkajúcej sa týchto pohľadávok vymáhaných na základe elektronických podaní. S. podal na Okresnom súde Bratislava I žalobu o určenie neplatnosti uvedených zmlúv 12. októbra 2006. Túto skutočnosť S. oznámil listom jeho generálnej riaditeľky zo 7. novembra 2006 všetkým (v tom čase 45) okresným súdom v Slovenskej republike, pričom zároveň navrhol prerušenie konaní o návrhoch sťažovateľky. Z uvedeného vyplýva, že bezprostrednou príčinou pretrvávania stavu jej právnej neistoty týkajúcej sa ňou uplatňovaných majetkových práv preto nie je namietaná nečinnosť okresného súdu vo veciach jej podaní, ale skutočnosť, že konanie vedené pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn.

7 C 144/2006, v ktorom sa rieši predbežná otázka dôležitá pre rozhodnutie v sťažovateľkiných veciach a ktoré začalo 12. októbra 2006, krátko po podaní návrhov sťažovateľky, nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Vzhľadom na množstvo sťažovateľkiných žalôb a na skutočnosť, že po právoplatnom rozhodnutí o otázke platnosti postúpenia sporných pohľadávok možno o sťažovateľkou uplatňovaných právach rozhodnúť pomerne rýchlo, je procesný postup súdov, ktoré o návrhoch sťažovateľky meritórne rozhodnú až po právoplatnom skončení konania vedeného v prvom stupni pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, primeraný okolnostiam prerokúvaných vecí. Samotná existencia sporu „o vlastníctvo uvedených pohľadávok“, ktorý sa rieši pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, zároveň spochybňuje sťažovateľkino tvrdenie o obmedzení jej vlastníckych práv v dôsledku neskončenia konaní vedených na základe návrhov podaných elektronickou formou, keďže dosiaľ nie je zrejmé, či ňou uplatnené pohľadávky patria do jej majetku;

- okresný súd začal návrhy sťažovateľky evidovať ihneď po získaní materiálne - technického vybavenia umožňujúceho prijímať podania v elektronickej forme a následne v predmetných veciach ich vytlačil do listinnej podoby a postupne prideliť na ďalšie konanie (pri zachovaní pôvodného dátumu doručenia);

- aj keď nepochybne postupom okresného súdu do 18. januára 2008 bola v neprospech sťažovateľky porušená, resp. obmedzená dispozičná zásada konania, pri rozhodovaní v danej veci je však podľa ústavného súdu dôležité prihliadnuť na postup okresného súdu, ktorým sa snažil zabezpečiť zachovanie a realizáciu sťažovateľkou uplatnených práv oznámením, že nemá materiálne-technické vybavenie na príjem podaní v elektronickej forme, a návrhom na využitie inej dostupnej formy ich podania, z čoho vyplývalo, že ďalší postup okresného súdu bol závislý aj od procesnej aktivity sťažovateľky. Na základe uvedeného sťažovateľka súc zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom mala možnosť využiť iný rovnocenný spôsob uplatnenia jej práv, prostredníctvom ktorého by sa mohla účinne domáhať súdnej ochrany. Intenzita právnej neistoty účastníka konania je spravidla vyjadrená jeho snahou o uplatnenie svojich práv

spôsobom, ktorý je orgán rozhodujúci o jeho právach spôsobilý akceptovať, ako aj snahou o využitie všetkých účinných prostriedkov na ich ochranu. Nevyužitie ďalších zákonom ustanovených spôsobov uplatnenia práva môže viesť k spochybneniu skutočného záujmu účastníka konania o ochranu jeho práv v konaní pred súdom a zároveň aj o dosiahnutie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu jeho právnej neistoty;

- ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov a sťažnosť podaná ústavnému súdu nie je opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym) proti rozhodnutiu všeobecného súdu. Z uvedeného vyplýva tiež požiadavka na rozumné sebaobmedzenie sťažovateľa namietajúceho porušenie základných práv v konaní o hromadnej sťažnosti (v danom prípade ide o 2154 sťažností na rovnakom základe), čo v okolnostiach danej veci znamená, že toho, čoho sa domáhala sťažovateľka 2154 samostatnými sťažnosťami, sa mohla domôcť podaním jednej sťažnosti proti jednému zo žalovaných, a závery ústavného súdu (v prípade úspechu sťažovateľky) by boli usmernením pre okresný súd aj pre žaloby ďalšie (na rovnakom základe). Kvantitatívna zdržanlivosť sťažovateľa, ktorý podáva individuálnu sťažnosť (čl. 127 ústavy), teda nejde na ujmu ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu.

Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti neprichádza podľa ústavného súdu do úvahy, aby doterajší namietaný postup okresného súdu signalizoval možnosť kvalifikovať ho po prijatí návrhu na ďalšie konanie ako porušenie označených práv sťažovateľky.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka namietala prietahy v súdnych konaniach pred okresným súdom sťažnosťou doručitou predsedovi okresného súdu 10. januára 2008 (sťažovateľka doručila sťažnosti ústavnému súdu 6. februára 2008 až 8. februára 2008 a 11. februára 2008).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí

vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd zastáva názor, že ani podaniu sťažnosti predsedovi okresného súdu (10. januára 2008) v krátkom čase pred podaním sťažností ústavnému súdu (6. februára 2008 až 8. februára 2008 a 11. februára 2008) nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05), a preto sa takáto sťažnosť javí byť iba formálnym úkonom.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol.

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

4. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2009